

Najrjeńše tydženje lěta

Lube džěci, skónčnje je tak dalo-ko. Dolho smy na nje čakali, a nětko wone tu su – najrjeńše tydženje lěta: lětnje prózdniny ☺ Ale móžeće sej tole předstajeć? Wone so ani hišće prawje započeli njejsu, to mamoj – Feliks a ja – hižo telko zaplanowane: Naj-

prjedy je folklorny festiwal w Chrósćicach. Smój wězo jara wěcnapaj, kotre skupiny z cuzych krajow tam lětsa dožiwimoj. Potom wobdželimoj so hnydom w přerim tydženju na nabožnych prózdninskih dnjach w našej wosadže. Lětsa, tak staj nam

naju staršej prajiloj, steja psalmy – to je kniha z wjele tekstami a modlitwami w Starym zakonu biblije – w srjedžišću. Nó, to smój wězo tež wěcnapaj, što wšo zhonimoj. Srjedź prózdnin podamoj so

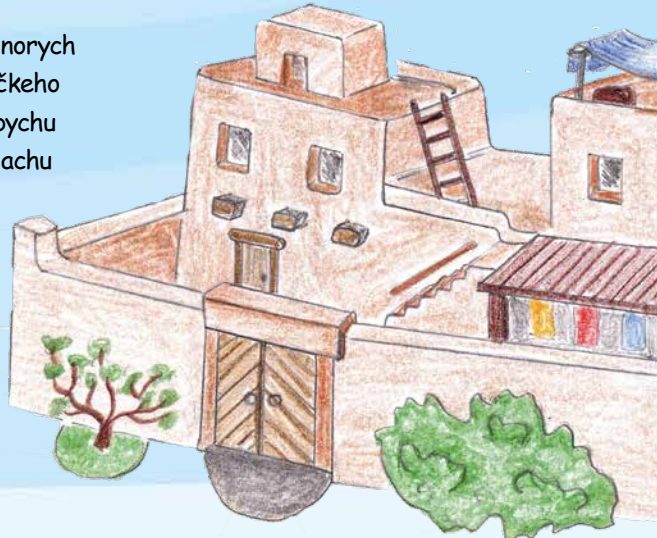
ze swojimi swójbnyimi na tydžen do dowola. Tónraz pak njepojědžemy wšitcy zhromadnje na jedne městno, ale kóždy swójba je sej hinaše wuzwoliła. Feliks pojědže

WŠĚDNE ŽIWJENJE

Twarjenja

Ludžo bydlachu w małych a jednorych domach, wobstejacych z jeničkeho poschoda. Dalši poschod njebychu kamjenje njesli. Zwjetša mějachu jenož jednu rumnosć, w kotrejž ludžo spachu, jědžachu a warjachu. Stólcy a blida kaž tež dalše meble njemějachu. Tak sedžachu a spachu na matach abo přestrjencach na zemi.

Murje běchu něhdže

70 centimetrov tołste, zo bychu kruće stali.

Za twar wužiwachu tajke kamjenje, kiž we wokolinje nańdžechu, abo cyhele, kotrež sej do toho sami palachu. Při murjowanju zamazachu mjez nimi hlinu a kamuški.

Wokna běchu tohorunja małe a poměrnje wysoko zatwarjene, zo njebychu so cuzy do domu zadobyć móhli. Zamki za durje, kaž je džensa znajemy, tehdy lědma mějachu. Zo bychu wobydlerjo w poměrnje čmowych domčkach přiwšěm něšto widželi, wužiwachu za rozswětlenje wolijowe lampy.

Třěcha domow běše płona, a na njej bě terasa. Tam sušachu zela a płody abo bjesadowachu ze susodami. W lěču na njej tež rady spachu.

Wodu z cisterny wužiwachu pak jeničke za rje-dženje, krjepjenje rostlin abo płokanje drasty.

Pitnu wodu dyr-bjachu sej ze studnjow čer-pać, tajke pak běchu daleko wot domske-ho zdalene.

Před domom měja-chu mały dwór, hdžež stejachu kachle, zo móhli chłěb pjec, basenk – tak mjenowa-nu cisternu – za wodu a mały młyn z kamjenja, zo móhli sej ze žita muku mlěć.

Powołanja

Swoje džěłarnje mějachu ludžo na předdworach abo dworach.

Woni zhotowjachu z hlíny wolijowe lampy, sudobjo kaž drjewjane łžicy za jědž, předmjety za wšědnu potrje-bu, hrajkje za džěci, grat za džěto a ze skotom.

Dale tkajachu přestrjency a drastu respektiwnje ju ši-jachu. Nimo wšědných powołanjow skut-kowachu někotři tež jako wojacy abo cłownicy.

W džěłarni

Kotre powołanja ludžo tehdy na přikład wukonjachu? Zestajej pismiki do praweho slěda a zapi-saj pytane wurazy do kašćika!

nočrehr	wkaro
wrikowa	okwja
tlak	byrka
tnikwoc	urb

a mnohe předewzaća

ze swójbnyimi k Sewjernemu morju, a ja pojědu ze swojimi do srjedźnych horin Rhön, kotrež leža w třiróžku Durinskeje, Hessenskeje a Bayerskeje. Na to so wobaj tohorunja hižo wjeseli-moj. A potom chcetaj Feliksowy kmótr Janek a moja kmótra Fran-

ciska z namaj hišće na tři dny wotjěć. Dokal – to nejstaj namaj přeradžiło. Chcetaj naju překwapić. Nó, to móžeće sej zawěsće myslić, kak napjataj smój. A na Nóc tysac swěčkow do Zelo-weje a zežiwjenskeje zahrody klóštra Marijineje hwězdy chce-

moj sej tež rady dojěć. Přetož tam móžemy potom wječor, hdyž so ćmička, zhromadnje z druhimi wopytowarjemi swěčki zaswěćić. Cyle skedźbliwje wězo! Sobudželačerjo je tam mje-nujcy kóždy lěto k rjanym moti-wam zestajeja. Po prózdninach

wam potom rozprawjamoj, što smój w tychle šěsć tydženjach wšitko dožiwiło. *Ale najprjedy raz přejemoj wam tohorunja rjane a dožiwjenjow-polne prózdniny kaž tež žohnowa-nu njedželu. Waju Hańžka a Feliks*

W BIBLISKIM ČASU

(Ze)Žiwjenje

Ludžo so z tym zežiwjachu a so drasćachu, štož sami zhotowjachu. Plahowachu skót, ale tež wšelaki sad, zeleninu a korjeniny. Mjaso su jenož jara zrědka jědli, bóle k wulkim swjedženjam. Skót – zwjetša běchu to kozy a wowcy – njeplahowa-chu mjasa dla, ale zo bychu na přikład mloko za jogurt a twarožk abo kosmy za zho-towjenje přikrywow a pře-strjencow měli. Za transpor-towanie wužiwachu wosoty, mule a woły.

Wikowanje

Hdyž raz něšto njemějachu, měnjachu to ze susodami, abo sej na wikach w měsće wobstara-chu. Tam njeplaćachu pak zwjetša z pjenje-zami, ale měnjachu twory z druhimi a spytachu to najlěpše za sebje wuwikować. Jenož mało žiwi-dłow, kaž chléb, dóstachu za krute plaćizny. Přez hand-lowanje wujednachu plaćizny za twory. Na wikach w měsće su wšelacy ludžo swójsce zhotowjene twory předawali. Zo pak tole móžachu, dyrbjachu wikowarjo dawki plaćić. Te zběrachu tak mjeno-wani cłownicy w nadawku kejžora. Woni sedźachu před měščan-skimi wrotami.

Njeh wšěm zestodźi!

Džesać družin sadu, zeleniny a korjeninow, kotrež ludžo tehdy mjez druhim plahowachu, su tule schowane. Nańdžeš je? Pytaj we wšěch směrach!

c	ž	u	k	ó	r	k	i	r
i	ch	k	o	b	o	ł	k	o
t	j	č	g	w	y	m	c	s
r	h	i	r	p	e	j	y	m
o	y	w	i	l	o	n	b	a
n	ć	t	t	ń	o	ć	l	r
y	ł	a	č	l	dź	u	e	i
dź	d	j	e	b	ó	m	y	n
k	i	m	j	e	l	č	k	u

Na wikach

Što móžachu sej ludžo na wikach wobstarać? Wupisaj wosom zapřijećow! Ale kedźbu: Někotre pismiki k tomu njestušeja.

kchzpłatygbńzeleninurwšžitopjc
korjeninyfdźřoliwowywolijažg
debjenkijmósandaleutćwinoyčm